

SZEKELY-UDVÁRHELY

1848-AS FÜGGETLENSÉGI POLITIKAI SZEKELY UJSÁG

Megjelen hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Előfizetési ára helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán küldve: egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Külföldre egész évre 12 K. — M. kir. postatakarékpénztári csekk- és kliring 10,489. sz. — Helyközi telefon 15. sz.

Mindenféle díjak Székelyudvarhelyt előre fizetendők.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

BETECH PAL

LAPTULAJDOMOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. szám, hova az előfizetések, kéziratok és hirdetések küldendők. Kéziratokat vissza nem adunk. — Hivatalos hirdetések 100 szóig szavankint 6, azon felül 4 fillér, magán hirdetések négyzet cm 8 fillér, többszöri közlésnél 6 fillér. — Nyílt-tér sora 1 korona

Magyar vér kell a Szandsákba.

Irta: **Kossuth Ferenc.**

A háboru borzalma it minden cél és elérhető siker nélkül felidezni, valóban lelkiismeretlen dolog. Mi lehet a balkáni háboru célja, ha igaz az, hogy a háboru után sem fogják a nagyhatalmak a balkáni státuskvó megváltoztatását megengedni?

Reformokat eszközölni Törökország keresztény tartományaiban? Ezeknek keresztülvitelére bőséges idő volt, de minden kísérlet balul ütött ki. A legutolsó, amit az ifju-törökök uralma alatt tettek, nemcsak hogy nem csillapította a zavart, de növelte azt. Ez természetesen is volt, mert az érdekelt tartományok lakossága oly heterogen elemekből áll, hogy ami az egyiknek kedves, a másiknak utálatos és megfordítva.

Milyen lelkiismerettel lehet az embereket ezrivel lemészároltatni hagyni, mikor előre megvan állapítva az erősebbek részéről az, hogy a vérontás hiába való lesz. Ott vagyunk, hogy a vérontást a vérontás kedvéért kell eltérni az emberiségnek, mintha mindannyi Malthusok lennénk, akik elrémlennék afelett, hogy mennyire elszaporodik az emberi nem, tehát háboru kell, öldöklés kell.

Még a koalíciós hormány idején nagy sietve ki kellett üríteni a Szandsákot. Az akkori külügy- és hadügy-miniszterek sietve követelték ezt, mert minden percben összeütközéstől tartottak a Szandsákban állomásozó osztrák-magyar és török katonaság közt. A két állam monarkia kerülni akarta akkor a háborut és a végletekig ment türelmében, a provokáló kis szerb hősöcög sértéseivel, gorombáskodásaival, kihívásaival szemben. Ezt a fényűzést megengedhette magának egy nagyhatalom egy parányi hatalommal szemben. De most előáll az a helyzet, amelyért annak idején a Szandsák megszállását szükségesnek mondták. Most már csakugyan nem választja el Montenegrót és Szerbiát a Szandsák, minthogy a montenegróiak már benne vannak, a szerbek pedig legközelebb benne lesznek.

Méltán lehet tehát tartani attól, hogy oda ismét bevonul a kétállamu monarchia hadereje is. És ha így van, azonnal szemben fogjuk magunkat találni a montenegróiakkal és a szerbekkel. A kettővel egyszerre elől, a hátunk mögött pedig ott lesz az a Bosznia és Hercegovina, amit annektáltunk, de úgy, mint mikor a török világ idejében valaki törököt fogott, de vitte. Most már általános ott a jelszó hogy: *Bosznia a bosnyákoké*. Tehát érik a trializmus.

Ha a nagyhatalmak komolyan akarták a keresztény török tartományok reformjait, miért nem gyakoroltak

erős nyomást ebben az irányban Törökországra, mikor a nyomás bármilyen foka a nagyhatalmak részéről nem teremtetett volna háborus velleitásokat seholt? Csakis a forma kedvéért kérdelem, hogy miért nem tette ezt a nagyhatalmak diplomáciája, mert tudom, hogy e kérdésre sem én, sem senki választ nem kaphatna, mert maguk a nagyhatalmak sem tudják miért késtek és mire vártak.

A diplomácia oly intézmény, mely a táviró és telefon idejében meglehetősen idejét multá. Ha az ember megfigyel vagy fél évig egy külföldi követéséget bárhol és feljegyz, hogy e fél év alatt összesen mit csinált e követség, lehetetlen, hogy el ne mosolyodnék az ember. Azok a jegyzékek, melyeket többé-kevésbé rossz francia nyelven egymásnak írnak a hatalmak, legtöbbszörre egy pókot sem csalnak ki a lyukából. Ime világosan állt a nagyhatalmak diplomáciája előtt az, hogy a balkán-félszigeten rendet kell csinálni és még sem fogtak hozzá, bár a beteg török eltérte volna, hogy belügyeibe a nagyhatalmak jóindulatulag beleavatkozzanak. Most, hogy késő? Állítólag most összefognak a békéért, de úgy eltalálják a tennivalót, hogy éppen azt teszik, ami a béke ellen van.

Hirdetik, hogy kész az egységes főrekvés, melyet az általános balkáni háboru sem fog megingatni. De miből áll ez az egységes főrekvés? Abból, hogy öntsák bátran a háboruszkodó népek egymás vérét, de tudják meg, hogy a nagyhatalmak a balkáni státuskvó megváltoztatását nem fogják megengedni. Mit gondol a későn ébredt diplomácia? Lehető lesz-e például az, hogy ha a négy szövetséges állam győz és területeket hódít meg, ezeket vissza fogja majd adni? Nem tartja-e valószínűnek, hogy e területek fegyverrel kellene majd visszavenni, amely kísérleten azután egymásközt vesznének össze a nagyhatalmak.

Mintha már látnám, a mint a magyar ezredek délfele vonulnak, vissza ismét a Szandsákba. A magyar ezredek-ről irok kifejezetten, mert bizonyos, hogy ismét ezeket küldik előre, a vérfürdőbe. Igaza van Kiamil basának: az olasz-török békekötés már elkésett minden irányban: a Balkánra tehető hatás dolgában is, de Tripoliszban is. A balkánon eldobták a kockát, Tripoliszban pedig ég az arabs vallási fanatizmus. Hiába köt békét a török, az arabs vallási fanatizmusa nem ismer békét. És ott lesz Olaszország Tripoliszban, ahol annak idején Franciaország volt Algirban, melynek pacifikációja harmincéves vérontásba került.

Századunkban az embervér olcsó, kaszabolhatják egymást államok és népek. Az ő vérük alig festi pirosra a közöny áradatát, s legfeljebb a bőrzéken ijedeznek a pénzemberek és provokálnak óriási anyagi károkat féle-

mökben. Mindez a kavarodás pedig bámulatosan jó alkalom arra, hogy még több pénzt követeljenek a hadsereg számára nálunk és mindig lesz hangzatosan szónokló, aki mindent megad, mert így követeli az osztrák-magyar hazafiság. A delegációk egymást érik, alig végződik evés-ivással egy delegáció, már jön a másik és kezdi újra pénzkéréssel. A magyar képviselőház pedig szünetel, bár Tisza kész elnökölni, Lukács pedig kész gyökeretverni a miniszterelnöki széken.

Bécs ennél jobbat nem kívánhat, sohasem volt könnyebb és jobb aratása, mint most.

Főispáni korrajz Udvarhelymegyéből.

Udvarhelyvármegye törvényhatósági bizottsága október 18-án őszi rendes közgyűlést tartott.

Ősi szokás, hogy a főispánt küldöttséggel hívják meg a közgyűlési elnöki szék elfoglalására.

Ez úgy történik, hogy addig lesi az alispán ő méltóságát, amíg a díszterem mellett levő sorozóhelyiségbe elsompolyog a főispán. Akkor aztán sietve felugrik az elnöki székbe, megrázza a csengőt és ünnepélyesen indítványozza a főispán meghívását, aki diszmagyarban, hívei éljenzése között, hajlongva jön a terembe.

A mostani közgyűlésről ez a parádé elmaradt; egyrészt azért, mert a kormánynak bizalmat nem kellett szállítani, tehát a politikai főhajtsárra szükség sem volt; másrészt pedig a mostani főispán: id. Haller János gróf egészsége és népszerűsége annyira megrendült, hogy a közgyűlések vezetésétől állandóan tartózkodik.

Vannak, akik egy harmadik okról is tudni vélnek, ami a főispánt a közgyűlésen való megjelenéstől visszatartotta, s ez nem más, mint martonosi Gálffy Kálmán nyug. főszolgabíró, törvényhatósági bizottsági tagnak leplezetlen szándéka.

Gálffy ugyanis a küldöttségmenesztő alispáni indítvánnyal szemben a következő ellenindítványt akarta előterjeszteni:

Tekintetes törvényhatósági közgyűlés!

Az alispán urnak azon indítványát, hogy a közgyűlésbe ezt a főispánt küldöttség hívja meg, nem fogadom el. Nem fogadom el pedig azért, mert ebben a küldöttségileg való meghívásban a főispán személye iránt való bizonyos tiszteletnek megnyilvánulását látom. Már pedig én ennek a főispánnak személye iránt tisztelettel nem viseltetem. Nem viseltetem pedig azért, mert:

1. *Ez a főispán*, az 1910. évben megtartott országgyűlési képviselőválasztások előtt két nappal Székelykeresztúron, Dr. Kozma kir. közjegyző lakásán (hogy az ő szavaival éljek) a következőket jelentette ki: „Legyen meggyőződve, hogy én a főispáni állásban csak néhány hónapig maradok; én nem fogok itt megpenészedni, hanem rövid idő alatt

távozik". Azóta elmult két év és kijelentése dacára, maig is itt van; úgy látszik tehát, hogy nemcsak megpenészedik, hanem mint főispán, ei is fog itt rothadni...

2. *Ez a főispán* itt a közgyűlés színe előtt jelentette ki, mikor a Gróf Khuen-kormányának bizalmat szállított (hogy a saját szavait használjam) ezeket: „Abban a percben, a mikor Gróf Khuen-Hederváry Károly miniszterelnök ur ő excellenciája a miniszterelnöki székből távozik, egy percig sem maradok főispán, én is azonnal távozni fogok”.

Gróf Khuen rég eltávozott, de a főispán ezen kijelentése dacára, még maig is várja, hogy a szomszéd teremből behívják és abba az általa oly nagyon kedvelt főispáni székbe lecsücsülhessen...

3. *Ez a főispán* ezt követőleg az egyik közgyűlésen kijelentette, hogy (igaz, oda tette ezt a szót is: talán) *utólszor* elnököl és zokogva, a közgyűléstől, e kedves megyétől bucsut vett, sőt a közgyűlés után rendezett banketten szintén ünnepeltetni akarván magát — pohárköszöntő alakjában is zokogott, bucsuzott, — ismét zokogott, bucsuzott, de azért még mindig itt van, mert a jót nagyon szereti. A főispánság pedig — nagyon jó, hiszen fényes jövedelmet hajt...

4. *Ez a főispán* egyik főszolgabírónak nyugdíjba menesztése alkalmából előttem és mások előtt is annyira kompromittálólágot nyilatkozott az illetőről, hogy annak ismétlését csak a főszolgabíró személye iránti tekintetből nem idézem. Ennek dacára az inkább nyugdíjat választott főszolgabíró továbbra is szolgálatait felajánlotta ennek a vén embernek szépeket mondott, dicsérte, hízelt (a mi neki végtelen jól esik és tetszik); ezen kijelentése után is vele intim barátságos vi-

szonyba lépett, sőt a parajdi járási tisztviselők megválasztása alkalmából adott banketten nagy díkcioiban sorolta fel dudvaszerű bokros érdemeit.

5. *Ez a főispán* az 1910. évben megtartott képviselőválasztások napján, mikor már a nagyobb küldemény pénz elfogyott, egyik akkori központi tisztviselőtől a következő furfangos és ravaszul kieselt izenettel küldött Ugron Zoltán munkapárti képviselő-jelöltnek 3000 koronát: „Mondja meg kerem neki (Ugronnak), hogy ezt a pénzt a sajátomból küldöm kölesön (Ki hiszi ezt el?) s ezen összeget nekem egy hónap múlva vissza kell adnia; szükségem lesz reá Hévizen, a munkásokat kell abból fizetnem.”

Ugyan kérem ezt is ki hiszi el?... Az embernek — a mai rendszert ismerve — önkéntelenül az a gondolata támad, hogy vajjon ez a 3000 korona is nem abból a pénzből való volt-e, a mit Lukács akkori pénzügyi és mostani miniszterelnök — Déry Zoltán volt államtitkár állítása szerint — az állampénztártól lopott...

6. *Ez a főispán* 412—910. szám alatt a sajtószabadság ellen oly tartalmu rendeletet bocsájtott ki, a melynek tartalmát a sajtó pártkülömbőség nélkül elítélte; azon megbotránkozott, sőt a sajtó egyik országos orgánuma ezen rendeletről így írt: „Az a főispán, a ki ilyen tartalmu rendeleteket adott ki, nem a főispáni székbe, hanem *járóló* élé való!”... Ez pedig reá száradt. Sem miképen sem mosta le magáról ő méltósága...

Már bocsánatot kérek. T. törvényhatósági közgyűlés, de erről a főispánról eredeti kutforrások alapján, arany óra és szelence, valamint egyéb előnyök és jökö megkaphatásáért, írhat történeli arcképet akármelyik

kir. tanfelügyelő, vagy tollnokja — ez az ők dolguk, izlésük. Én azonban tisztelettel az ő személye iránt nem viseltetem és nagy T-vel tiltakozom az ellen, hogy ez a főispán ezek után is olyan megtiszteltetésben részesüljön, mint egy id. Daniel Gabor, Mikó Árpád és Ugron Ákos.

Maskülönben is a főispán éppen olyan tisztviselő, mint az alispán, avagy a többi megyei tisztviselők — azzal a különbséggel, hogy ő itt a kormányt, illetve a kormányhatalmat képviseli s mint ilyen bizonyos funkciót végez, amelyért nem is dupla, hanem tripla fizetést huz. Ő nagyon jól tudja, hogy a közgyűlés d. e. 9 órakor kezdődik, hisz az alispán az ő utasítása folytán hívta egybe a mai napra és a kitűzött órára. Nohát kérem ne komédiázzunk, ne várja egy tisztviselő se a másik teremben diszmagyarba bujva, hogy utána küldöttség menjen, hanem jöjjön be, foglalja el az elnöki, illetve azt a főispáni széket, a melyikhez többszöri kijelentése ellenére olyan göresösen ragaszkodik, hogy onnan csak lekaparni, de másképp eltávolítani nem lehet; jöjjön és teljesítse a kötelességét. Pou!!!...

A törvényhatósági bizottság tagjai, kik valamikép sejtették ez ellenindítvány előkészületét, igen sajnálták, hogy *Gálff* Kálmának — ki teljes hűséggel tudja vissza adni a főispán hangját és beszédmodorát — ezuttal nem volt módjában elmondani szenzációs leleplezéseket tartalmazó beszédét.

Azonban mi hisszük, hogy id. Haller János gróf főispán, erre majd a legközelebbi közgyűlésen alkalmat szolgáltat — ha ugyan addig kormányostól együtt bukfencet nem vet, ami erősen valószínű és a főispáni székből „le nem vakarják”... Reméljük a legjobbat!

A szövetkezeti Nép-ház építő bizottsága.

Homoródszentpál és vidékének nagy ünnepe volt október 13-án, a melyről a „Székely-Udvarhely” mult számában részletesen beszámolt.

Hogy az a követésre méltó szép tény — mely oka volt ez ünneplésnek — létrejöhetett, annak *Ürmösi József* unitárius pap és a vele együtt e helyen bemutatott tiszteletre méltó gárdája volt közvetlen megteremtője.

A képen levő felső sorban: 1. Gábor Lajos közs. albiró. 2.

Török József fogy. szöv. könyvelő. 3. Id. Dimén Dénes boltkezelő. 4. Ifj. Dimén Ábel biz. tag. 5. Ifj. Dimeu Dénes fogy. szöv. ig. tag. 6. Sándor Balázs fogy. szöv. pénztáros. 7. Barta Mózes biz. tag. 8. Dimén István biz. tag. Az alsó sorban: 1. Szabó János tejszöv. ig. tag. 2. Sándor Ferenc közs. főbiró. 3. Bencze Gábor körjegyző. 4. Bencze Dénes fogy. szöv. elnök. 5. Ürmösi József lelkész, gazdaköri és tejszöv. elnök. 6. Tamás Sándor fogy. szöv. ig. tag. 7. Imre Pál fogy. és tejszöv. ig. tag. 8. Ifj. Dimén Elek biz. tag.

Vármegyei közgyűlés.

Udvarhelyvármegye törvényhatósági bizottsága e hónap 18-án tartotta meg őszi rendes közgyűlését, mintegy negyven bizottsági tag részvételével.

Az alispán elnökölt s legkevésbé sem hiányzott a főispán zokogása és siri hangja. A 405 pontból álló fő- és 168 póttagysorozatot úgy elintézték, mintha Pavlik innen is kiszorította volna az ellenzékét.

Pedig hát a vármegyei költségvetések előkészítéséhez szó fért volna. Hiszen mostanában az 1870. XLII. t.-c. 14. §-ának második bekezdését teljesen mellőzik és így a bizottsági tagok törvényes jogaik gyakorolhatásától elűtetnek; nem különben az egyes adózók is, a kiknek észrevételeket tenni jogukban állana, a hivatkozott törvényszakasz harmadik bekezdése alapján.

No, de majd csak összeverődik a vármegyei ügyek ellenőrzésére hivatott férfiak csoportja is, hogy minden irányban megtegye jótékony hatású kötelességét.

Most az előterjesztett költségvetéseket egyhangulag elfogadták és a tisztviselői nyugdíj-alap pótlására az öt percentes pótdót egy szavazat ellenében megszavazták.

Tudomásul vették a keresk. miniszternek a sárd—zsákod—szentdemeteri utra vonatkozó rendelkezését és Khuen-Hederváry grófnak az oklándi járási székház megvételeére vonatkozó köszönő iratra adott választát. Az árvízkarok némi enyhítése céljából, a törvényhatósági utakra államsegélyt kérnek.

Az alispáni jelentéssel kapcsolatosan Ugron Zoltán a medeséri állami iskola padjainak hiányáért beszélt, amiről már mult számunkban megemlékeztünk. Hlatky Miklós

pedig az utárkok elposványosodása miatt szólalt fel. Az alispán megfelelő intézkedést ígért. A jelentést tudomásul vették.

Ezután a póttagysorozat 7., 17., 166., 167. és 168. pontjait tárgyalták. Pártoló felirattal támogatják ugyanis a vármegyei gazdasági egyesületnek a népségítés céljából. beszerzett gabona- és takarmányfélék ide- szállításához vasuti kedvezmények miatt beadott folyamodványát. A vicinális ut'álózatban felmerült árvízkarok fedezésére államsegélyt kérnek. Elfogadták az alispánnak az árvízkarok és kedvezőtlen időjárás miatt beállható inség elhárítása, ugyszintén a tisztviselői nyugdíjalap kedvezőbb gyümölcsöztetése tárgyában tett előterjesztéseit és jóváhagyták a székelykeresztúri közbiztonsági partbiztosítására készített költségvetést.

A számonkérőszék jegyzőkönyveit tudomásul véve, a megyeházépítési pénzalapot

terhelő törlesztésekre felvett 4000 K kölcsönt államsegélyből kéri visszatéríteni. A parajdi járási mezőgazdasági bizottságba: Györgyi Ferdinánd, ifj. Biró Sándor, Veress Mózes, Imre János, Győrfi Ferenc és Máthé László választották meg. A telekkönyveknek helyszíni helyesbítésére vonatkozó jegyzőkönyvek felülvizsgálása költségeire a gyámpénztári alaphól 2000 K-át engedélyeztek. Azonban Szolnok-Doboka vármegye árvaszékeinek a gróf Lázár Ádám visszatartott fizetése kiutalását megtagadták.

Özv. Vass Mihályné Simén Lina özvegyi nyugdíját nem helyesbítették. Soó Bálint állatorvos oklevelét kihirdették. Gőzferőtlenítő gép beszerzésére a parajdi járás részére 2170 K-át engedélyeztek. A vármegyei gyámpénztári 1911. évi mérleg elkészítésére ez év végéig haladékot adtak. A Kebeled-pataki hid 6400 K-ás költségét az utalap megtakarításainak terhére utallák.

Vitát keltett Székelyudvarhely városnak a hatósági bizonyítványok kiállítására hozott szabályrendelete. Az állandó választmány a jóváhagyás megtagadását javasolta. Dr. Várentsik Ferenc orsz. képviselő ezzel szemben kimutatta, hogy a díjszabást a város a maga nyugdíjalapja javára kívánja fordítani és ezzel is a város ezer koronányi évi jövedelméhez juthat. Erre aztán a szabályrendeletet jóváhagyták. Különben a város egyéb ügyeit is mind jóváhagyólag fogadta el a közgyűlés. Ezek között avasutállomás villamos világítását is. Az ingatlanok átruházása után járó póttilleték engedélyezésére vonatkozó kérvényét pedig a miniszterhez ajánlólag fogják felterjeszteni.

Az átiratok rendén Biharvármegyének az italmérési jövedék háztartási tőketörlesztés járulék levonása után fönmaradó jövedelemből a községek részesítése tárgyában intézett feliratát egyszerűen tudomásul vették.

Ugyszintén Szabolcsvármegyének a külföldön tartózkodó magyar állampolgárok külföldi tartózkodási helyének kötelező nyilvántartása Pozsonyvármegyének a polgári törvénykönyv mielőbbi megalkotása és Győrvármegyének a gazdasági külső cselédek helyváltozási ideje, Marostorda-, Zemplén-, Szatmár-, Szepesvármegyéknek a járási számvevői intézmény reformja, Barsvármegyének a községi és körjegyzők magánjogi okmányok kiállításától való eltiltása tárgyában küldött átiratát irattárba helyezték. Azonban Fejérvármegye feliratát az altisztek és szolgák illetményeinek kiegészítésére vonatkozólag pártoló felirattal támogatják.

Az indítványok között Gálffy István és Balázs Károly fenyédi lakosoknak a Nagyküküllő szabályozása dolgában tett indítványát kiadták az alispánnak, hogy az érdekelt községeket a kulturmérnökség útján tanácsal lássa el.

A Homoródvölgyi vasúthoz 80 ezer koronát a székely vasút törzsrészevényeinek állami megváltása terhére megszavaztak a vármegye részéről. Ugyane célra az Oklánd község által megszavazott 80 ezer koronából 40 ezer koronát, Homoródalmás 100 ezer K-ból 30 ezert, Lővéte 50 ezer koronás hozzájárulását, Székelyzsombor 80 ezer koronájából 60,000 K-át, Karácsonfalva 50 ezer K-ból 20 ezer koronát jóváhagytak és így tehát vármegyénk helyi érdekeltisége összesen 280 ezer korona hozzájárulással kívánja lehetővé tenni a vasút kiépítését.

A kihágási ügyekben a közbád képviselőtere a parajdi főszolgabírósnál Dr. Hinléder Fels Ákos tisztiügyész, a székelykereszturi főszolgabírósnál Dr. Fodor Boldizsár, Oklándon Dr. Jakab Zoltán jelöltettek ki.

Az alispán előterjesztésére egy „Roneofon” gépet 1400 K költséggel beszereznek. Az árvaszékekhez egy jegyzői állást ülnöki állássá szerveznek át. Az 1912. évi

LVII. t.-c 15. §-a értelmében egy irodatiszti állást IX. fiz. oszt. irodaigazgatói állássá átszerveznek. Az oklándi járási székház építési munkáinak biztosítása céljából kötött szerződést jóváhagyták. Barabás András árvaszéki elnököt szolgálati pótlékban részesítették. Tamás Péter II. oszt. szolgabíró a IX., Báró Orbán János árvaszéki ülnököt pedig VII. fizetési osztályba előléptették.

A vármegyei utalap részére a kereskedelemügyi miniszter által inségsegély címén utalványozott 30,000 K-át az erdőszentgyörgyi és parajdi—varsági utra használják fel. A székelyudvarhely—csikszeredai vasút ügyében a csikvármegyei alispánnal együttesen küldöttséget szervez a mi alispánunk és így fogják szorgalmazni a törvényhatóságilag már 1885-ben elhatározott vasút kiépítését. A járási szolgabírókhoz dijnoki állásokat rendszeresítettek.

Székelyudvarhely város képviselőtestületének felét most újra fogják választani és e választás vezetésére elnökül Dr. Majthényi Miklós árvaszéki ülnököt rendelték ki. A vármegyei utmesterek és utkaparók családi pótlékának fejében 7150 K-át kérnek a keresk. minisztertől.

Pálffy Jenő főszolgabíró a magyarországi Rén-patak szabályozási munkálatainak felülvizsgálataért kiállított utiszámláját elutasították. Lukácsffy József tb. főszolgabírónak a Zálogkölesön Intézet és betéti pénztárnál való igazgatósági tagságát engedélyezték.

Végül Székelyudvarhely város építkezési szabályrendeletét pótlás céljából visszaküldeni határozták s ezt azért is jól tették, hogy ilyen fontos ügyet beható vizsgálat alá lehessen venni.

A további ügyeket is mind a legnagyobb gyorsasággal leörölték és így a 9 órakor kezdődött közgyűlés, déli 12 órára véget ért.

Szines képek.

Lemondott! Ismét — — lemondott!?

Ne tessék mosolyogni! Elégge restelkedünk és pironkodva írjuk már le, hogy idő Haller János gróf főispán: ismét lemondott és — utolsó elnöklésében ünnepeletti önmagát...

Ohó, nem Udvarhelyvármegyében! Nem. Itt még egyelőre (!?) — ide pislogtass nimet, aki arkangyalod van! — „a belügyminiszter (tehát Lukács László) egyenes (hát van valami mungóéknál egyenes!) kérésére” nem mondott le...

Igy újságolja ezt kétségtelenül beavatott forrásból a marosvásárhelyi „Ellenzék”, mely ellenzéki „független” lap, de ugyanakkor a félhivatalos munkapárti, szintén „független” „Székely Ellenzék” — mélyen hallgat.

Ebből aztán a jó szímatu riporter könnyen azt következtetheti, hogy ő méltósága: a gróf és főispán ur, ismét reklámozott önmagának. Egyrészt azzal, hogy az ellenzéki újság hozza lemondását és visszavonhatatlanul utolsó (akár csak nálunk!) elnöklését, súlyos bánatot akar zudítani az ellenzékiekre, hadd repedjen a szívük, mint a remetei pipének! Másrészt pedig, hogy a félhivatalos szócsöve hallgat, ez a cáfolás lehetőségét biztosítja ő méltóságának. Ilyen ravaszok a mungók!

Igy aztán mindenképpen neki lesz igaza épen úgy, mint eddig volt... Senki sem tudja ugyanis megállapítani azt a borzasztó nagy eseményt, hogy vajjon hát tényleg lemondott-e, avagy ismét csak a zokogó göröcsök kinozzák?... Hát aztán nem született diplomata ez a főispán!? Dehogy nem. Vajjon miért nem küldik a Balkánra!?

Ne tessék azonban mosolyogni. Id. gróf Haller János főispán — a hírforrás szerint — most már ismét komolyan lemondott és — utolsó elnökléssel szorakoztatja kevés számú híveit — Marostordában... Nálunk — Gálffy Kálmán szerint — nemcsak megnevezésedik, de még az enyészet további átalakulásait is végig kívánja élvezni...

Sírbolt-kurátor ur! — szellőztessen... Samu bácsi! — a hónapos szobát pókhálózta le. Jön a gróf és főispán Ur... „kérés”-re.

HIREK.

— **Székelyudvarhelyi Közmívelődés Egyesület.** Szombaton, az estéli órákban, a vármegyei ház kistermében Pál István apátkanonok elnöklése alatt megalakult a fenti című egyesület. Elfogadták az alapszabályokat és megválasztották az ideiglenes vezetőséget.

— **Jelentkezési kötelezettség.** Mindazok, kik a jövő évben akármelyik korosztályból sorozás alá kerülnek, folyó évi november havában a városi katonai ügyosztálynál (Dr. Szabó József városi főjegyzőnél) jelentkezni kötelesek. A mulasztókat 200 K-ig terjedhető büntetéssel sújthatják.

— **Esküdtársi főtárgyalás.** A székelyudvarhelyi kir. törvényszék esküdtbírósegélyének e hó 21-iki főtárgyalása este 10 óráig tartott és azzal végződött, hogy Demény Lajos vádlottat a terhére rótt szándékos emberölés büntette miatt 4 évi fegyházra ítélte a bíróság. Kedden Sató István halálotkozó súlyos testisértés büntetvével terheltlen állott bírái előtt. Délután 5 órakor végződött a főtárgyalás, a mikor az esküdtársak verdiktje alapján, a bíróság felmentő ítéletet hozott és Satát azonnal szabadlábra helyezték.

— **Városi közgyűlés.** Székelyudvarhely város képviselőtestülete hétfőn délután ismét rendkívüli közgyűlést tartott, a melyen Beneczedi István és Berta nevű leánya illetékeségét nem fogadták el. A jövő évi virilisek névjegyzékét úgy, a mint azt lapunk múlt számában közöltük, megállapították. Bogácsy Lajos irnok-iktató helyét ez év végéig fizetése terhére napidíjassal töltik be és temetési költségeire 400 K-át engedélyeztek. Jóváhagyták a Schwartz Mihállyal kötött bérleti szerződést és Papp Albert fogyaszt. adóellenőrnek 80 K jutalmat szavaztak a vágóhidon teljesített munkálataiért. Végül pedig a szeptember havi pénztárvizsgálati jegyzőkönyvet tudomásul vették.

— **Táncmulatság.** A eszmadia ipartársulat e hó 26-án, árubolt helyiségében temetkezési alapja javára zártkörű kosaras táncmulatságot rendez.

— **Olcsó és szép kiadású róm. kath. imakönyvek** szines képekkel díszítve, a győri és pécsi egyházmegyei hatóság engedélyezésével, gyönyörű választékban kaphatók Betegh Pál könyv-, zenemű-, papíros-, író- és rajzszerűletében Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. sz. alatt.

Irodalom.

Megjelent

A Kultura-Almanach, az 1913-ik évre,

gyönyörű kiállításban számos műmellékletet, tartalmazva, magas nívón álló szövegrészszer.

A diszes könyvből visszamaradt néhány példány, s ezeket szétszétlik a Kultura azon új előfizetői között, kik lapunkra legalább is egy félévre előfizetnek.

Kik egy egész évre előfizetnek, a Kultura Almanachon kívül díjtalanul megkapják a Kultura 1912. okt. 1-től, 1913. jan. 1-ig megjelenő összes példányokat is.

A Kultura előfizetési ára: egész évre 20 K, fél évre 10 K.

Kérjük az i. t. új előfizetőket, hogy megrendeléseiket minél sürgősebben eszközöljék, mert esetleges későbbi megrendeléseknél nem tudnánk eleget tenni ígéretünknek, ha már a példányok kifogytak.

Kiváló tisztelettel

A Kultura kiadóhivatala Sopron
Röttig Gusztáv és fia.

Ne feledje el, hogy

hirdetéseink gondos átolvasása önnek valószínűleg *hasznára lesz*. Aki nálunk hirdet, annak sikere van. A hirdetés szövegezésében szívesen segítünk. Hirdetőkünkél történő be-
vásárlásainál és megrendeléseinknél a **•SZÉKELY-UDVARHELY•** c. újságot felemlíteniszíveskedjék.

B O R I !

Fernengel Gyula székelyudvarhelyi bornagykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható

Bélyegzők és pecsétnyomok mindenféle kivitelben gyári áron pontosan, hibátlan szövegezéssel kaphatók „Székely-Udvarhely” kiadóhivatalában (Betege Pál könyv- és papír kereskedésében) Székelyudvarhelyt. Vidéki megrendeléseket az ország bármely részébe gyorsan teljesít.

Czell Frigyes és Fiai

bortermelők és bornagykereskedők **Medgyes.**

Legjobb beszerzési forrás természetadta valódi erdélyi hegyi borokban. Hordókban és palackokban. Kitűnő sajáttermés és vörös borok.

Milliók

.. használják ..

Köhögés

rekedtség, hurut és nyálkás-ság, görcs és hőkhurut ellen

KAISER-féle

mell-karamellakat

a „három fenyővel.”

6050 közjegyzőileg hitelesített bizonyítvány orvosok és magánzókól a biztos eredményt igazolják.

Kiválóan kellemes ízű bonbon! Csomagokban 20 és 40 f-ért, dobozban 60 f-ért. Kapható gyógyszerárakban és drogueriákban, valamint: **ZSETEKEY JÁNOS** gyógyszerésznél Homoródszentmárton községe.

Udvarhelyvármegye Nemes Családjai.

Szerkesztette: Pálmay József. Ára füzve 16 K. Míg a készlet tart kapható: Betege Pál könyvkiadónál Székelyudvarhelyt. E díszesen kiállított, az egyes családok címerével illusztrált mű, igen becses család-történeti adatokat tartalmaz.

Eladó véredek.

Két darab 8 hónapos him és nőstény véreb, mely, Frigyes főherceg vérebével volt párosítva, mind a kettő garantált tiszta faj, semmi szépség hibájuk nincs — 300 és 200 koronaért eladó. Cím: özv. Kerbolt Ferencné VINKOVCE (szerén.várm.) Florián u. 6. sz.

Eladó ház.

Székelyudvarhelyt, az Attila-utca 6. számú ház szabad kézből eladó; értekezni lehet Attila-utca 4. szám alatt.

Kiadó üzlethelyiség

Jó forgalmu helyen, sarokházban, esinos **üzlethelyiség** lakással együtt azonnal bérbeadó. Értekezni Dr. BOROSNYAY PÁL ügyvéd irodájában.

* A székelyek alkotmányának története,

különösen a XVI. és XVII. században. Irta: Dr. Konnert János Németből fordította Balásy Dénes fővárosi tanár. Ára 4 K. Rendkívül érdekes, a székelység legsajátabb ügyeit tárgyzó mű, mely 408 oldalas, vas-kos kötetben a székelyek ösfoglalását, a Székek fejlődését, feladatát, kapitányait, a hulló vagy szolgabíró (székbiro), a főkirálybíró, az esküdteket vagy székülöket, a jegyzőt vagy nótáriust, a falut vagy községet, a rendeket a Székelyföldön (A három rend, A földönlakók, Székely táma, Székely bánja vára 1562, A darabntok, A két első rend helyzete, lófők, A primorok vagy főnépek, Nemesek, jobbágysok, zsellérek), a székelyek hadi szolgálatait, a hadterhek felosztását a rendek között, muszály vagy hadi szemléket, a praesidium vagy hadőrséget, a székelyek adózását, az egyenlő megterhelés korszakát 1562-től 1601-ig, a rendes közterhektől való megszabadulás korszakát 1601-től 1657-ig, had

adót, török adót fizetnek a székelyek is, 1657—1601-ig, a székelyek birtok- és örökösödési jogát, a székelyek sóhordási jogát nagy tudással, kitűnő fordításban tárgyalja. Új nyomokon jár. Kiváló forrás-munka, gazdag adatokkal. Kapható Betege Pál könyvkereskedésében Székelyudvarhelyt

Élelmiszerek eladására

ügyes és agilis **bizományost** keresünk a piacon és a környéken (különösen főzelek-félére) csekély óvadékkal, vagy egyéb biztosítékkal.

Ajánlatok: Makó postafiók 6 küldendők.

A Talmud magyarul.

Egyre halljuk a Talmud-moralt, Talmud-erkölcsöket emlegetni, bár a legtöbb ember ismeri a Talmudot, nem ismeri éppen azokat a részeket, amelyek a keresztény világot érdeklik s melyeket saját jól felfogott érdekeinek megóvása céljából ismernie kellene. A Talmud a zsidó rabbiképzők tananyaga, ez az ő teológiájuk. Nincs az a pikáns pornographia, nincs az a rémregény, ami ennél érdekesebb lenne. A Talmud kivonatos, de szöszterinti fordításban most jelenik meg 320 kvartoldalon. Ára 10 korona. Népies kiadás 2 K, 2 drb 3 K, 3 drb 4 korona.

Megrendelhető:

„A Kereszt” kiadóhivatalában Budapest, Nád-utca III. l. szám.

NIGRIN

a legjobb cipőkrém az egész világon

Az eddigi világhírű wiksnek vitriol nélküli gyártása is.

St. Fernolendt Wien III. cs. és kir. udvari szállító.

80 éves gyári fennállás

SZÉKELY-UDVARHELY

tiszta 48-as függetlenségi lap, Udvarhely megye legelterjedtebb közlönye. Megjelenik hetenkint 2-szer. Előfizetési ára félévre 5 K. Elterjedtségénél fogva hirdetésekre a legalkalmasabb.

Emle Adria Rákóczy Szt-István Szepesi len

legjobb magyar gyártmányú díszleveledpapirok. Ezekon kívül közönséges és finom, színes és virágos leveledpapirok és borítékok, levél-kártyák, vász- **Képes levelezőlapok** 20-féle helybeli felvétel, levélpapírosok stb. Nagy választék tájképes virágos, genre művész- és alkalmi kártyákból és üdvözlő jegyekből.

NYOMTATVÁNYRAKTÁR

KÖNYVNYOMTATÓ- ÉS KÖNYVKÖTŐ-INTÉZET

BETEGE PÁL

KÖNYV-, ZENEMŰ- ÉS PAPIRKERESKEDÉS

Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. (saját ház).

Ajánlja modern gépekkel szakszerűen berendezett villam-motoros

KÖNYVNYOMDÁJÁT

mindenféle könyvnyomdai munkák, u. m.: művek, füzetek, táblázatok, hatósági és üzleti nyomtatványok, meghívók, eljegyzési és esküvői kártyák, névjegyek, falragaszok, körlevelek, gyászjelentések stb. pontos és jutányos áron való elkészítésére. Ajánlja továbbá

könyvkötészetét

honnan izléses munkák a legrövidebb idő alatt olcsó áron kerülnek ki

Acsírtollak, rondtollak, üveg-tollak, tollszárak, dísztollszárak. Írók, fekete, színes és másoló-írók, notes-írók, csavarírók (crayonok), zsebírók, esavírók, íróbetétek, íróvédők, íróhegyezők. Kréták, iskolai, kávéházi és fájókréták, színes kréták. Tinták, legjobb irodai és másoló tinták, színes, vegy- és ruhajelző-tinták, bélyegzőfesték, tus, mézga, felírtiszó, titbronz.

HEGEDŰ, hegedűvonó, hurok, hegedű-iskola, hegedű-alkatrészek. Gramophon és fonográfok, lemezek és hengerek. Hang-geló-sipok és ocarinák. Monogramok fehérnemű és levél-papírrajzokra. Kézi nyomda. Különféle bélyegzők, pecsétnyomok, pecsétjegyek, pecsétviasz, festékpárnák, ostyák. Ajtóablak és névelíratok öntött fém-ből, erdészkalapácsok gyári árban.

Allandóan kaphatók mindenféle kész nyomtatványok, u. m. községi, körjegyzői, szolgabírói, végrehajtói, ügyvédi, lelkészi, iskolai, üzleti és különféle magánügyi nyomtatványok.

Körzők,

vonalzók, háromszögek, szögmérő, rajzdeszkák, tolltokok, itató-deszkák, olaj-s zfesték minden színben. Ecsetek. Irodai és zsebtintatartók, díszintatartók, toll-állványok, szivacs-csésze, író-mappák. Legjobb dörzsmézők, gummiszalagok. — Rajzszögek, szönyeg szögek, kapesok stb.

Mindenféle színű, nagyságu, súly és minőségű irodai és író-

PAPIROSOK

vonalzott és sima leveledpapirok, vonalzott és rovatos papirok, rajzpapirok, írógéppapirok, esomagoló és selyempapirok, másoló-papirok, itató-papirok, szűrő-papirok, torta- és befőző-papirok, könyvkötő-papirok és papírkülönlegességek. Kártyapapirok.

Lemez-papirok minden súlyban. Hangjegypapirok. Sorvezetők.

Írók, füzetek,

jegyzetkönyvek, hangjegyfűzetek, rajzfűzetek, vázlatkönyvek, díszminták, szírpírasi és rondírási minták. Olcsó legyező-falrajzok, klotetpapirok, szivarkahüvely, szivarka s névjegytárcák. Dehán-ésszivartárcák bőrből és fém-ből. Bortárcák, pénzes-érszőnyök, okmány és írómánytáskák.

Betege Pál könyvnyomtató és könyvkötő-intézete Székelyudvarhelyt.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.